

# EDINOST

Oglasi se račune po tarifi v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega tiskane vesti. Poslana osmetnice in javnokratvala, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovana se ne sprejema. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upraviteljsko uradno ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so prosto poštne.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

**EDINOST**  
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec .f. — 30, taven Avstrije f. 1.40 za tri mesece .f. — 2.80, za pol leta .f. — 5.—, za vsa leta .f. — 10.—. Na naročbe brez priloge naročnine se računja obzirom.  
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 2 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 2 nč., v Gorici 4 nč.

## Boj za slovenske šole

(XII. seja mestnega sveta trišškega, dne 22. maja 1894.)  
(Konec.)

Predno nadaljujemo poročilo o glasoviti seji od minolega torka, popolniti nam je nekoliko isborni govor gosp. mestaega svetovaleca dra. Andreja Sancina po podatkih, katere nam je gospod govornik sam dopisal.

G. dr. Sancin je z ozirom na trditve poročila, da niti za 80.000 dunajskih Čehov ni hotela občina ustanoviti zahtevane šole, naval izgled, kako je vlada naložila občini ljubljanski, da mora ustanoviti nemško šolo, dasi biva v Ljubljani le 5000 Nemcev in dasi je dežela Kranjska združena slovenska. Istotako je navel, kako je vlada naložila po večini nemški občini v Brnu, da mora ustanoviti češko šolo.

Z ozirom na vsled bi morala tudi tržaška občina ustanoviti vsaj jedno slovensko šolo. Govornik se čudi, zakaj se poročilo sklicuje ravno na češko šolo na Dunaju, pri tem pa prezira vsled v Ljubljani in v Brnu. Sicer pa, ako je tudi res, da Čehi na Dunaju niso mogli zadobiti svoje šole, (dasi je pripoznano njih veliko število), vendar ne ishaja iz tega, da bi se morala goditi krivica tudi tržaškim Slovincem, ako se godi taka krivica dunajskim Čehom. In ravno tržaška občina, kjer se vendar neprostanto naglašala liberalno načelo, morala bi v prvi vrsti že iz liberalizma biti pravična vsem narodnostim.

Kakor smo bili že omenili, vladala je med govorniki dra. Sancina silna rabuka na galeriji, a g. župan se je vedel tako popustljivo nasproti tem razgrajalcem, da celo „Triester Zeitung“ ostro graja gosp. župana, izjavljajoč sumnjo, da je bila sbornica spora razumljena s galerijo. Isjava „Triesterica“ se nam vidi tako primerna, da se hočemo s isto nekoliko baviti v današnjem večernem izdanju.

Poseben vihar je navetal dvakrat, ko je g. dr. Sancin naglašal, da so najvišja sodišča opetovano pripoznala slovenski jezik deželni jezikom v Trstu. Še ni prav izgovoril besedi „vrhovna sodišča“ in se ni bila izrečena vsa misel stavka, zahrumela je galerija: Fori i ščavi in čulo se je razne druge artikularne in neartikularne glasove. Repot je trajal nekoliko minut, tako, da ni bilo čuti niti zvonca županovega. Ko se je slednjič nekoliko vihar podelil, je še le župan, obrnjen proti galeriji, prosil „slavno“ občinstvo, naj se vede mirno. V tem trenutku je bilo čuti doneči glas svetovaleca Gorijupa: Sarebbe tempo! (Čas bi bil!)

„Komu so namenjene te besede?“ — oglašal se župan.

Gorijup vstane, udari s roko ob mizo:

## PODLISTEK.

### Gjulindžar-Sara.

— Vstočna legenda G. P. Millerja. —

Davno, jako davno bilo je to. Neznano bilo je ljudem mučenje zavisti, brezkončno trpljenje, večna borba z vestjo, ki se je javila na svet radi gzdavega poželenja, biti navidesno bolj nego drugi. Neznane bile so človeku besede kupiti, prodati, v onem brezsravstvenem pomenu, v kateri je postavila te preproste pojme omika. Tčas ljudje niso trgovali s nikakimi plodi svojega truda, niso osnavljali svojega blagostanja na trpljenji svojega bližnjika. Preprosto jako preprosto bilo je tedaj. Ko je kdo potreboval živca, šel je smelo k sosedu, prosil in vedel je, da mu ne odreče. A ni si štel v zaslugu, ko je pomagal bratu, ni zahteval od svojega brata nikakih izrazov hvaležnosti, temveč čutil se je užaljevega, ako njegov brat ni prosil pomoči pri njem. Sploh je dovolj povedati, da je bilo to v onem srečnem času, ko je vladal

Vam, gospod župan! Kajti skrbeti bi morali zato, da se govornikom ne krati svoboda govora.

Opomniti moramo tu, da je bil dr. Sancin dvakrat prisiljen pretrgati stavek, predno je mogel povedati, kako so odločila vrhovna sodišča. Ko je dr. Sancin omenil laško vsučilishče, — da pokaže, kako ponižno je zahtevanje Slovincem — ponovil se je vihar na galeriji. Samo ime „Ljubljana“ pa je tako raskočilo galerijo, da je zagromelo od vseh strani: „Fori i ščavi a Lubiana!“ Pri tem so se celo nekateri poročevalci časnikov udeležili demonstracije.

Za svetovalec dr. Sancinom spregovoril je svetovalec Moyses Luzzatto.

Izraža globoko svoje začudenje, zakaj se okoličanski poslanci zavzamejo toliko za stvar, katera se ne dotika niti moralnih, niti gmotnih interesov njih volilcev. Rasumel bi postopanje istih poslancev, ako bi se potegovali za jedno ali več šol v okrajih, katere zastopajo, toda braneč interese ljudi, ki niso pripadajo občini, nasprotujejo interesom mesta, bodi si že hoté ali nehoté. Svetovalec Sancin da zahteva slovensko šolo v mestu s stališča pravice in s stališča enakopravnosti. Vprašanja o pravici ni treba več razpravljati, ker je že rešeno; rešil je isto poseben zakon, ki je bil vsvarjen v ta namen. Temu zakonu pa očitajo nasprotniki dvoje: prvič, da je premalo klerikalen — toda nimajo prav, ker je nasprotno strašansko klerikalen — in v drugič hočejo občini natvesti preveč stroškov. Z obzirom na te obveze občine, katere se nazivlja „častnimi“, izjavljam, da jih tržaška občina izpolnjuje v večji meri, kakor bi bila dolžna. Svetovalec Sancin je rekel, da se šola na deželi ne more primerjati šoli v mestu. Ako bi se pa okoličanski poslanci bavili nekoliko več s proučevanjem organizacije naših šol, namesto da podpirajo zahtevne nemogočih šol, sprevideli bi, da se morejo naše šole na deželi nazivljati uzornimi.

Štirirasrednih slovenskih šol ni v nobeni obmejni pokrajini, izvzemši menda Tolmin in druge veče trge. A gosp. dr. Sancin je trdil tudi, da, ako tržaška občina tudi ne bi bila obvezana postavno za pouk 15.000 Slovincem, živčih v mestu, obvezana je v to moralno.

Né, gospod dr. Sancin! Mesto tržaško nima te moralne obveze! Nasprotno pa je nje dolžnost čuvati neoskrunjen narodni značaj mesta, kateri je prevzela po svojih dedih in zabraniti, da isti značaj ne kvarijo nemirni gostje, prihajajoči semkajjskat

v materi měst, Bajram-Ali, modri kan Džaffar, solnce pravice, svit in slava resnice, poslan od samega Allaha, da bi vladal Mervsko oazo.

Slavno in mirno bilo je njegovo vladanje, nikakimi nemiri ni znotraj ni zunaj niso je omračevali. Prijateljstvo s sosedi, celo z najbolj krvoželjnimi, se z ničimur ni rušilo, a bolj izobraženi sosedi so se celo ponašali z dobrimi odnosi s takim kanom kakoršen je bil Džaffar. Ni prešel ščip (polnolunje), da ne bi se javili v Bajram-Ali poslanci in ne prinesli v dar različnih ređij svojega kraja. Bogato obdarjeni odhajali so domov proslavljaje dobrosrčnost in gostoljubnost modrega poveljnika Merva.

Med jednim iz takih poslanstev, vkup s poslanci in kupci iz indijskega mesta Agra, stal je pred Džaffarom sivolas starček. Bil je visoke rasti blagorodne postave, jasnega, čistnega, odkritega pogleda, svojstvenega samo neoponosno čistim in vzvišenim dušam, zato je napravil močuen vtis na Džaffarja. „Ne more biti“, mislil si je kan,

si dela in kruha. In potem, kje je ujel prav za prav dr. Sancin to število 15.000 Slovincem? Samo 7000 jih je (?) in ako že hočejo živeti v mestu, storijo naj tako, kakakor delajo manjšine po vseh mestih cesarstva: skušajo naj se spojiti z deželni (italijanskim) elementom, ker imajo že to srečo (?) da živijo v dotiki z omiko, ki se nikakor ne more prezirati. Da se je slovenščina proglasila kot deželni jezik, to je dokaz male vrednosti; ministerka naredba prav lahko proglasi koji jezik deželni jezikom, a ministri ne štejejo ljudstva in takšna naredba vendar ne more spremeniti narodnega lica koje dežele. Vrednost takih naredeb pa dokazuje slučaj, ki se je pripetil nedavno v Celovcu. Vsled prošnje za ustanovitev slovenske šole, katero prošnje je uročila družba Sv. Mohorja — katero gosp. dr. Sancin menda dobro pozna — naložilo se je občini Celovški, da mora odpreti slovensko šolo na temelju naredbe, da je slovenščina deželni jezik v Celovcu. Sedaj pa pomislite, da šteje to mesto 19.800 prebivalcev in od teh je le 700 Slovincem (!!). Mestni zastop na Dunaju je odbil zahteve za osnovanje čeških šol s tem-le sklepom: „Ker je nezakonita zahteva za osnovitve javnih ljudskih šol s češkim poučnim jezikom (nezakonita že radi tega, ker ni nobene take šole v celi pokrajini) in ker se je predložila zahteva edino le v to svrho, da se omaje nemški značaj mestu in da se vzemirja prebivalstvo, izraža občinski svet svoje prepričanje, da se občina ne more prisiliti v to, da odpre take šole.“

Iz teh vzrokov in na temelju občinskih dokazov v poročilu šolske komisije nadeja se govornik trdno, da deželne šolske oblasti pripoznajo, kakšna nevarnost je protila mestu, ako se pozove nad isto tak vihar, ko vendar mesto ne želi drugo, kakor mirnega življenja. Isto se nadeja od ministerstva, katero je nastopilo s liberalnim programom, s katerim hoče absolutno varovati narodno posest vseh narodov cesarstva. Govornik zaključuje s temi-le značilnimi besedami:

„Ne morem si misliti strašnejšega nasilstva, katero bi se moglo pripetiti naši narodni posesti, kakor da bi se prisilila občina, da odpre slovenske šole v mestu!“

Na-to da župan besedo poročevalcu D'Angeliju. Poslednji izjavlja na kratko, da nima ničesar dodati sijajnemu govoru predsednika šolske komisije M. Luzzatta. Prečita zatorej le že znani predlog šolske komisije, kateri je, kakor smo bili že omenili, obveljal s 35 glasovi proti 4 okoličanskih poslancev.

„da bi bil ta preprosti kupec ali podanik. Ne, v njem videti je toliko spoznanja blagorodnega ponosa in posebnega dostojanstva, tako čarobno je njegovo vedenje, tako jasno, živo in prepričevalno izraža svoje misli, da se brezdvomno pretaka v njegovih žilah blagorodna kri njegovih prednikov. Zakaj skriva svoje pravo ime? Zakaj se je oblekel v opravo preprostega podanika in živi vkup s drugimi v skupnem šotorju ter se noče v ničemur odlikovati od drugih gostov? Rad bi svedel, kdo je on, in izkazal mu dolžno čast. A tako hoče gost — njegove želje ne bomo skušali rušiti; kar hoče gost — hoče Allah.“

Tako si je mislil kan; med tem so se poslanci uže nekoliko krat pozdravili, kupci so uže menjali z blagom, in bil je napovedan dan njihovega odhoda.

Zvečer, ne dolgo pred solnčnim zahodom, ko je večerni hlad, pomešan z aromatom murev, cipres in limonov, razlival v zraku osvežujoči duh, šel je Džaffar, katerega je utrudil dolg pogovor s šerifom, na sprehod

O tem glasovanju toraj so se pokazali v pravem svitu naši „nepriustranski“ in „pravični“ konservativci, a tudi zaslepljenim okoličanom II. okraja naj odpre izid tega glasovanja oči in naj jim pokaže pravo barvo „vrlega“ njih zastopnika Mauronerja!

## Politiške vesti.

Državni zbor. (Poslanska zbornica.) V seji dne 22. t. m. pričela se je razprava o proračunu ministerstva pravosodja. Predno se je pričela razprava, odgovoril je minister Bacquehem na interpelacijo posl. Biekinija in tovarišev zaradi postopanja dalmatinskih oblasti, da poslednje postopajo strogo v okvirju zakona.

V razpravo o proračunu pravosodnega ministerstva so posegli češki poslanci jako izdatno, med 13 protigovorniki bilo je 8 Čehov. Kakor so mladočeški poslanci ostro napadali pravosodnega ministra grofa Schönborna, tako ostro jim je odgovarjal ta poslednji. Ker so češki poslanci ministru Schönbornu nekako očitali nedoslednost — ker je iz Taaffejevega kabineta prestopil v sedanji koalicijski kabinet — porabil je grof Schönborn to priliko, da se jako laskavo izjavi o grofu Taaffe-u. Govornik pravi, da se je pod Taaffe-jem dovršilo marsikaj koristnega, pred vsem pa se je doseglo ravnotežje v državnih financah. Vendar odklanja očitanje nedoslednosti, ako je iz prejšnjega ministerstva prestopil v sedanje. Koalicijski stoni na misli, da naj začasno mirujejo politična in narodna vprašanja, a iste misli se je oprijelo že ministerstvo Taaffe-ovo. Na to je minister obširno odgovarjal na interpelacijo zaradi pravde proti „Omladini“. Protestiral je proti napadom na sodnijski stan avstrijski. Naglašajoč, kako drzno in brezobzirno so se vedli obtoženci, opravičuje vse naredbe predsednika sodišču; z druge strani so pa češki poslanci živahno ugovarjali ministrovim trditvam, posezajoč mu v besedo sleherni trenotek. Gledé zaplenjevanja časopisov priznava minister, da je bilo v minolem letu res izredno veliko zaplomb, čemur so pa bile vzrok nenavadno in posebne razmere. Lotos pa se je zmanjšalo število zaplomb. G. minister želi sam, da bi se ne zaplenjevalo teh pogostoma; v ta namen pa bi trebalo, da se zakonodavnim potom in sedanjim razmeram primerno premene kazenska določila za političko pregreške. Govornik zanikuje odločno, da bi bil on — kakor se je trdilo — zaukazal, da se morajo zapleniti vsi državnozbornski govori, kateri niso bili izusteni v nemškem jeziku.

Minister priznava, da je v načelu opravičena pritožba dr. Ferjančiča, ker

po razkošnem vrtu, ki je okroževal njegov dvorec. V razmišljenosti dospel je k nevelikemu konaku, v katerem sta živela njegova dva sinova. Blagi glasovi saza, lijoči se gotovo izpod izkušnih rôk, ustavili so za trenotek kanu korak, začel je poslušati; kmalu začel je spremljati akorde prijeten dasi starčekov glas. Ta glas opeval je v blagoslavni stihih Džaffarjevo modrost, blagostanje njegovih podanikov, med njimi vladajočo bratsko ljubav in kmalu prešel v hvaljenje nje, ovih sinov. Zanimajoči se kan stopil je bliže k konaku in skozi odgrneno zagrinjalo videl, da oba njegova sinova v nekaki zamaknenosti poslušata petje zagonetnega gosta, ki sedi z njima na divanu iz tigrovih kož. Kan stopil je v konak. Ko so ga zagledali sinova in gost, so vstali, spoštljivo poklonili se in odkazali mu častno mesto.

— Nadaljuj, dragi gost, razveseljevati dušo in srce naše z glasovi tvojega divnega saza in z besedami tvoje pesmi. Dovolj tudi meni z mojimi otroki deliti to veselje.

(Konec prih.)



najviše sodišče izdaja le nemške odloke tudi v takih pravadah, ki so se vršile v slovenskem jeziku; krive so le praktične zapreke, da se do sedaj ni mogel odpraviti ta nedostatek. Kar se dostaja porotnih sodišč na Primorskem priznava govornik, da je res obžalovati, ako porotniki ne razumejo obtožencev. Skušati treba, da se pride v okolištemu nedostatku, in sicer tako, da se prenaradno letni imeniki porotnikov. Minister zavrača trditve Spinčićeve, češ, da italijansko časopisje sme zasmehovati, obrekovati in grditi Slovence, ne da bi se zaplenilo.

Posl. Naberger prosi pravosodnega ministra, da bi se pri nameščanju sodnih pristavov za delegirano okrajno sodišče tržaško, oziral na poznanje slovenskega jezika. (Ta govor prinesemo po stenografskem zapisniku.)

V seji dne 23. t. m. oglašil se je posl. Bartoli z govorom, kateri je jako značilen glede nazorov, kakoršne goje italijanska gospoda o narodni enakopravnosti. Govornik trdi, da le italijanski jezik je pravi deželni jezik v Istri, a da ni ros, da istrski kmetje govore slovenski oziroma hrvaški. Vse vpitje po narodni enakopravnosti ima le ta namen: posloveniti sodišča. Govornik je prišel seveda do zaključka, da le italijanski jezik more biti uradni jezik pri istrskih sodiščih.

Minister Schönborn odgovarja Nabergerju, da so pri Preturi v Trstu eden dež. sodnije svetnik, eden tajnik in štirje avkultanti, popolnoma zmožni slovenskega jezika v govoru in pisavi, eden adjunkt in eden avkultant pa v toliko, da moreta občevati se strankami.

Posl. Gregorec predlaga resolucijo radi spremembe v organizaciji najvišjega sodišča in kasacijskega sodišča v tem smislu, da se razsodba in razlogi morajo izdati v slovenskem jeziku, ako je bila razprava pri prvi instanci slovenska, potem resolucijo, da morajo vsa ona sodišča, katera so po zakonu obvezana izdajati slovenske spise, imeti nemške in slovenske, oziroma italijanske in slovenske napise in pečate. Slednjič resolucijo radi gradnje novega poslopja za sodišče v Šoštanjnu.

Govorili so še razni drugi govorniki, katerih govorov pa ne moremo zabeležiti radi nedostatnosti prostora. Pripomniti moramo le, da se je posl. Leginja oglašil k stvarnemu popravku proti izvajanjem posl. Bartolija, ta poslednji pa je zopet ugovarjal, da se stvarni popravek Laginjev opira na zgolj nedokazane trditve.

Ko se je za tem vsprejel proračun pravosodnega ministerstva, stavili so poslanci Lueger in tovariši nujni predlog: Zbornica izreka svojo nevoljo radi napada na poslanca Kaiserja (Glej najnovejšo vest v zjutranjem izdanju minolega četrtka: kako je zavarovalni uradnik Pollitzer družbe „Riunione Adriatica di Sicurtà“ napal imenovanega poslanca radi neke interpelacije, naperjene proti družbi. Op. ur.), pozivljajočo vlado, da z vsami sredstvi varuje spoštovanje do zakonov in da s tem prepreči ponavljanje aličnih nasilstev. No, poslanec Lueger je poznoje umaknil svoj predlog z ozirom na okolnost, da je posl. Kaiser sam tako želel in ker je pravosodni minister obljubil, da bo vlada skrbela za to, da se preiskava izvrši strogo.

Posl. Spinčić in tovariši interpelirajo ministra za notranje stvari, ministra za trgovino in ministra financ radi slovenskih napisov na raznih javnih postopjih v Trstu.

S tem se je zaključila seja. Zasedanje državnega zbora zaključilo se baje dne 2. junija.

Glede na zasedanje delegacij se pa čujejo glasovi, da se isto ne skličejo sedaj z ozirom na homatije na Ogrskem, ampak še le v jeseni.

Občinske volitve v Dubrovniku Brzojavno nam poročajo, da je pri občinskih volitvah v III. razredu v Dubrovniku zmaga srbsko-italijanska stranka z 58 glasovi v edine, uničivši 201 glas hrvaške stranke! Živela volilna svoboda in srbsko-italijansko nasilstvo!

Dnevi ministerstva Wekerle so menda šteti. Celó „N. Fr. Pr.“ govori že o evetvalnosti, da odstopi sedanje ministerstvo Ogrsko, tolaži pa se s tem, da se ne bo moglo držati nobeno drugo ministerstvo. Govori se, da se sestavi koalicijsko ministerstvo, v katero vstopita vodji opoziciji grof Szapary in grof Apponyi in pa — ban hrvaški grof Khuen Hedervary.

Iz Srbije. Radikalni vodje so baje skle-

nili, da se hočejo izogniti vsakemu nasilstvu ter se posluževati le zakonitih sredstev. Celó liberalci, ti najhujši nasprotniki močne radikalne stranke (proti kateri poslednji je izključno naperjen najnovejši prevrat) obojajo kraljevi čin, s katerim se je odpravila dosežanja ustava. Vodja liberalcev, bivši minister Avakumović, je izjavil v pogovoru z nekim časnikarjem, da ustava s leta 1869 ni primerna za sedanje razmere; v prvo je tiškovni zakon grozno strog, v drugo pa je inteligenciji popolnoma saprta pot v skupščino.

Med tem pa postopa vlada najkruteje proti radikalni stranki. Kmetkega vodjo Ranko Pajsića so zaprli ter priveli uklenjenega v Beograd. Vsi odličnejši radikalci so pod policijskim nadzorstvom.

## Različne vesti.

**Procesija sv. Rožnjega Telesa** vršila se je minoli četrtek ob najugodnejšem vremenu. Udeležba bila je ogromna, seveda dali so, kakor vsako leto, naši okoličani in tržaški Slovenci glavni kontigent udeležencev. Letos čulo se je v procesiji tudi slovensko petje. Jako značilno je, da so naši slavni občinski odborniki „bleščali po svoji odsotnosti“. Procesije se je namreč udeležil le župan z mestnim svetovalecem gosp. Dolenzem, drugega ni bilo ni od liberalne, ni od konservativne strani. Nam seveda ni znan varok temu „štrajku“. Ta naša opazka seveda ne zadržuje slovenskih mestnih svetovalec, ker isti stanujejo v okolici, izvzemši gosp. Dolenza, ki se je udeležil procesije, in gosp. dr. Sancina, kateri se ni udeležil procesije le zato, ker je vedel, da pride sam župan, a ni hotel priti z njim v neposredno dotiko radi dogudkov iz poslednji dnji.

**Izpitni učiteljske sposobnosti** na učiteljski v Koprnu so se vršili od 18. do 23. t. m. Spričevalo sposobnosti so prejeli med drugimi: g. Fran Sivec iz Gorice iz zgodovine, zemljopisa in slovenskega jezika za slovenske meščanske šole. Za ljudske šole s slovenskim poučnim jezikom: gospd. Ida Sušek iz Doline in gg. Bajc Alojzij iz Gorice in Jakob Tence iz Trsta. Za ljudske šole s hrvaškim poučnim jezikom: sestra Benedeta Zupančič iz Maribora in Ivan Načevič iz Istre. Gospodičine Marija Michelli, Beatrice Bonin, Marija Freno in Tereza Belusich, vse iz Trsta, so popolnile svoje že popred položene ispite še s izpitom v nemščini. Prihodnji izpiti se bodo vršili meseca novembra.

**Zavarovalnega uradnika Adolfa Pollitzerja**, kateri je na javni ulici na Dunaji napal posl. Kaiserja (Glej politične vesti!), odpustila je družba „Riunione Adriatica“ iz svoje službe.

**Statistika tržaška.** Od 13. do 19. t. m. rodilo se se v tržaški občini 103 otroci (54 moških in 49 žensk); mrtvorojenih bilo jih je 10. Umrlo je v istej dobi 71 oseb (39 moških in 32 ženskih). Z obzirom na število prebivalstva pride 24-27 mrtličov na vsakih 1000 duš. Zdravniško poročilo navaja med ostalim: 2 slučaja osepne, 7 škrlatice, 1 slučaj difterite, 14 jetike, 9 slučajev vnetja sôpnih organov, 1 slučaj kapi, 1 nenadni slučaj smrti in 2 samoumora.

**Iz Sv. Križa** se nam piše: Kolikokrat smo že govorili — in vendar moramo zopet govoriti o žalostnih naših razmorah. Žal, da je tako, ali priznati moramo, da je naše ljudstvo postalo jako mlačno. In nezavedno je naše ljudstvo, zбоk česar se da jako lahko zavesti po raznih zapeljivih. Tako je prišlo, da ima nasprotna stranka večo moč, nego naša domača, pošena. Mnogokateriga med nami lahko kupiš za kozarec vina in mimo tega vladata med nami zavist in nevoščljivost. Kakor ljulika preraso päenicu, tako je pri nas izdajstvo nadvladalo nad poštenjem. Naj delamo, orjemo in sejemo še tako pridno, vse zastoj, ako nam ljulika zatre zaželjeni sad.

Ali mi, kar nas je zavednih, nikakor ne smemo odstopiti od narodnega dela, nikar ne dajmo, da nas kar zalijejo sovražni valovi. Počas, v vztrajnim delom morda vendar zutremo grdo ljuliko in potem ne izostane tudi žutev. Ako ne storimo, kar je v naši moči, potem bi nas moral svet zaničevati zaradi naše mlačnosti. Delajmo, da oživimo mlačna srca, ter da privedemo zopet na pravo pot one, ki so zašli v roke izdajstva. Vnemajmo narodni pogum tam, kjer je jel pojemati! Pred vsem pa odvrčajmo ljudstvo od raznih

znanh zapeljivcev, da se isto še bolj ne izneveri naši pošteni stvari! Domačin.

**Nezgod.** 6 letna Julija Žiberna stanujoča v zgati della Corte hšt. 2 igrala se je v četrtek popoldne pred hišnimi vratmi, kar ji pade raz okno prvega nadstropja likalno seželo na glavo, prizadevši ji tedko rano. Prihitevi domačini odnesli so krvavečega otroka na zdravniško postajo, kjer so obvezali rano in izročili dete staršem. Preiskava dožene, kakó je moglo pasti železo raz okno.

**Sodiljsko.** 30letni kmet Ivan Bandel iz Marhinj pri Komnu dobil je 6 mesecov ječe zaradi javnega nasilstva. Bandel se je bil namreč apr. dné 3. februarja t. l. v neki gostilni v Seštjanu s kmetom Sukom, katerega je hotel pozneje pobiti z velikim kamenjem, kateri pa na vso srečo ni sadel nikogar.

**Policijsko.** Nek Fran Čok, stanujoč na Vrdeli hšt. 606 prijavil je redarstvu, da mu je vrgel Ivan Vatovac, stanujoč na Vrdeli hšt. 440 po nekem prepisu kamen v hrbet in ga ranil. — V nedeljo s jutraj ukradel je na trgu Catarina neznan tat trgovskemu agentu Evgenu Kukanji zlato uro z verižico vred iz žepa in pobegnil, kakor da bi ga bila burja odnesla. Ura z verižico je vredna okolo 25 gl. — Vratarju hiše št. 12 v ulici Stadion ukradel je nepoznan tat jedno sukno in par hlač, vrednih okolo 12 glid.

Duo 24. t. m. ukradel je nepoznan tat v neki gostilni v Škodnju nekemu črkostavcu žepno uro, vredno 10 glid. — Vratarju hiše št. 5 na trgu dello Legna odnesel je neznan lopov dva para novih čevljev, vrednih okolo 20 glid. Seveda je treba imeti pri sedanjem deževnem vremenu dobrih podplatov. — 17-letni tožak Nikola Zanier, stanujoč v ulici dei Gelsi hšt. 6 napravil si je neko cev, katero je nazval ponosno „samokres“ in ker ni imel smodnika, nabasal je svoje „orožje“ predvečerašnjem v veži hšt. 12 v ulici Farneto z glavicami šveplenic. Ko je tlačil „novo iznajdeni smodnik“ v cev, vnelo se se glavice z močnim razpokom, ranivši nespametnega mladeniča na desni roki. Rano so mu obvezali na zdravniški postaji. Vseled raspoka zbralo se je pred hišo mnogo radovedneštev, kateri so mislili, da se je kedo ustrelil. — 31letnega natakarja pri „Cappuzieri“ Ljudevita C., kateri je bil odnesel svojemu gospodarju snesek 20 glid., kakor smo bili sporočili, zasodil je v četrtek policijski kancelist g. Pasquali in ga odvel v zapor. — V četrtek so zaprli 37letno Marijo Bertič iz Komna in 32letno Marijo Demarohi iz Trčica, ker sti prosjačili na Corsu.

**Koledar.** Danes (26.): Filip Ner., sp.; Avgustin, šk. — Jutri (27.): 2. pobinkošna nedelja. Magdalena, P. d. — V ponedeljek (28.): German, šk.; Viljelm Ak. — Solnce iside ob 4. uri 23 min., zatoni ob 7. uri 32 min. — Toplota véderaj: ob 7. uri s jutraj 14.5 stop., ob 2. pop. 18 stop.

**Loterijske številke,** iztrebane 23. t. m. Bruo 84, 61, 32, 22, 76.

## Najnovejšo vesti.

**Dunaj 25.** (Poslanska zbornica.) V današnji seji zahtevali so mladočehski poslanci nujno, da minister Schönborn v 3 dneh odgovori o dejstvu, da so se zaplenili govori, ki niso bili izusteni v namškem jeziku. Med raspravo o nujnosti tega predloga spopadla sta se hadó poslanca Lueger in Morre. Lueger je očital Morretu, da poslednji ni Nemec, ampak Francoz, ker bi se moral pisati „Morrea“; na to je odgovoril Morre, da Luegerjevo ime ni Luéger, ampak Lúger. Na to isjavo navstajal je silen ropot med antisemiti. — Nujnost predloga Mladočehov odklonila se je na to s veliko večino.

**Dunaj 25.** Naznanja se, da napadalec Pollitzerja ne tožijo radi nevarnega žuganja, ampak radi nasilstva. Rasprava se bo véčila prihodnji teden.

**Gorica 24.** Občinski svet je sklenil, da ne vnapreje odpove Maurovičevu. — Volitev župana bo vé dne 30. t. m.

**Beligrad 25.** Županom v Belemgradu je imenovan bivši stavbarski minister Bogičević.

**Beligrad 25.** Na podlagi izpovedeb zaprtega Čebinjaca zaprli so 19 drugih radikalcev.

**Pariz 24.** Ministerska kriza je vedno še nespremenjena.

**Novi York 23.** Kakor poročata „New-York Herald“ in „La Libertad“, bil je dne 15. t. m. hud boj med uporniki in vladnimi vojniki pred San Salvadorjem. V tej bitki padlo je baje nad 3000 mož in mnogo je ranjenih.

**Dunajska borska 25. maja 1894.**

	danes	predvéčeraj
Drjavni dolg v papirju . . . . .	98-35	98-35
„ „ „ v srebru . . . . .	98-30	98-30
Avstrijska renta v zlatu . . . . .	120-50	120-45
„ „ „ v kronah . . . . .	97-95	97-90
Kreditne akcije . . . . .	350-25	350-—
London 10 Lat. . . . .	125-15	125-30
Napoleoni . . . . .	9-95	9-95 1/2
100 mark . . . . .	61-27 1/2	61-35
100 italj. lir . . . . .	44-45	44-40

**Trgovinski brzojavi.**

**Budimpešta.** Pšenica za spomlad 6-80—6-81, za jesen 7-04—7-05 Koruza za julij-avgust 4-87 do 4-89 Oves za jesen 5-75—5-77. Ri 5-52—5-54.

**Pšenica nova od 17 kil. f. 6-75—6-80, od 18 kil. f. 6-85—6-90, od 19 kil. f. 6-95—7-00, od 20 kil. f. 7-00—7-05, od 21 kil. f. 7-10—7-15.**

**Ječmen 6-55—9—; proso 3-80—4-20.**

Srednje ponudbe pšenice, povpraševanje mlačno. Prdalo se je 15.000 met. stot. po mirnih ali stalnih cenah. Druge vrsti liita jako mlačne. Vreme deževno.

**Praga.** Nerafinirani sladkor. Za maj 18-35. Nova roba september 14-80.

**Lavra.** Kava Santos good average za maj 98—, za september 92-50, mirno.

**Hamburg.** Santos good average za maj 80—, september 75—, december 69-50, mirno.

## Poslano.

Podpisani izjavljam, da je **zavarovalna banka „Slavija“ v Pragi** prigodom ocenitve škode, katero je povzročil požar dne 9. t. m. v mojem skladišču lesa v ulici della Fontana št. 2, dokazala toliko točnost in hitrost v likvidaciji zavarovane glavnice, da moram izreči javnim potom svojo popolno zadoščenje. Zajedno zahvaljujem se še posebej gosp. **Jakobu Bolgattiju**, glavnemu zastopniku iste družbe, na njegovem posebnem delovanju v tej stvari.

Trst, 23. maja 1894.

**Jakob Mankoč.**

## Objava.

Na občinski zvezni poti ob potoku „Modilnik“ iz vasi Otoče v kat. občini Dolenjaves proti vasi Lozice-St. Vid na Vipavskem, napraviti je popolnoma nov sidan most in sedem podpornih sidov.

Delo cenjeno je na 359 f. 43 kr.

Zidaraki podjetnik, kateri bi hotel prevzeti to delo, zglasiti se zna v 14 dneh pri županiji v Dolenjavi, kjer se nahaja tudi stavbeni načrt in prevdarek stroškov.

Županstvo Dolenjaves pri Senočevah dne 14. maja 1894.

V poslovanju iskušenej osebi, ki ima sredstva potrebna za oskrbovanje jedne **krčme** in za ustanovitev prodajalnice deželnih izdelkov, dajem v najem svojo na cesti Trst-Reka stoječo hišo in gospodarska poslopja ter sem tudi pripravljen, aktivno se tega podjetja udeleževati.

Ponudbe vprejema pod šifro „S. T.“ iz prijaznosti upravnitvo „Edinosti“.

**Gostilna „All'Antico Moro“** ulica Solitaria 12. (po domače pri „Ivvačkovo“), prodaja črna in bela vina pre vrste iz pravih in doruberških vinogradov, in sicer: domače črno po 32, belo po 36, modra frankinja po 40, črno kraljko po 40 in rizično po 48 nč. liter. Izvrstna kuhinja. — Držec se gisa: „Rojak k rajaku“, priporoča se podpisani za obil obisk. Anton Vodopivec, gostilničar.

**Gostilna „Štoka“** staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarna „Fabria“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se laborna vina istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino debelo, tako meščanom, kakor na deželo. Cl.

**Mlekarna Frana Gržine** iz St. Petra na Notranjem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprano mleko po 14 kr. liter neodrodno iz St. Petra, sveža (frišna) smotana.

**Martin Krže** Piazza S. Giovanni št. 1. ima trgovino z mnogovrstnim lesom, železom in londenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl.

**Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“** v ulici Caverma, glavni shajališči tržaških Slovincov vseh stanov. Na raspolago so časopisi v raznih slovanskih jeziki. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Sorli, Cl. kavarnar.

**Gostilna Josipa Katalana v Rojanu**, „Pri dvanajstih murvah“, priporoča se slavnemu slovenskemu občinstvu za obilen obisk. — Točila se bodo samo domača izvrstna vina. 104-23

**ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUSTVO** vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Rojanu pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato pre-skrbljeno

**prodajalnico jestvin** (v ulici Belvedera št. 3) pristopno zadržnikom in nezadržnikom, koji prvi so deležni lotnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo

**društveno krčmo v Rojanu** (poprej Pertotova) 10 minut oddaljeno od mesta, z obirnimi senčnatim vrtom in dvomi dvoranami, kjer se točijo izborna domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba z gorkimi in mralimi jedli. Priporoča tudi svojo

**mesnico** v Rojanu (poprej Pertotova) kjer se prodaja goveje in toloče meso, po najnižjih tržišnih cenah. Priporoča se slavnemu občinstvu in udom.

**Novi člani** se so vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrtek od 6-7 ure zvečer in ob nedeljah od 9-10 ure predp. 104-5